

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/13/2012
Identifikačné číslo spisu:	7206226341
Dátum vydania rozhodnutia:	13.03.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Vladimír Magura
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7206226341.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., so sídlom v Bratislave, Mamateyova 17, IČO: 35 937 874, proti povinnej SPORO OKNO, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Rozvojová 2, IČO: 36 569 607, o vymoženie 182,17 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 39 Er 3095/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 28. novembra 2011 sp. zn. 8 CoE 19/2011 a uzneseniu Okresného súdu Košice II z 8. apríla 2011, č.k. 39 Er 3095/2006-16, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Košice II z 8. apríla 2011, č.k. 39 Er 3095/2006-16, vo výroku o trovách konania a uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 28. novembra 2011 sp. zn. 8 CoE 19/2011 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II uznesením z 8. apríla 2011 č.k. 39 Er 3095/2006-16 exekúciu vyhlásil za neprípustnú, exekúciu zastavil a súdnemu exekútorovi náhradu trov exekúcie nepriznal. Takto rozhodol po zistení, že povinná, ktorá bola právnickou osobou, v priebehu exekučného konania zanikla výmazom z obchodného registra, čím stratila spôsobilosť byť účastníkom konania. Preto považoval za dôvodný postup podľa § 57 ods. 1 písm. g/ zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), a exekúciu zastavil. O trovách exekučného konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 196, § 197, § 200 ods. 1 a § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, keď dospel k záveru, že súdnemu exekútorovi nemožno priznať náhradu trov exekúcie ani voči povinnej ani voči oprávnenej. Povinnosť zaplatiť trovy exekúcie nemožno uložiť povinnej pre jej zánik výmazom z obchodného registra a nebola zistená ani procesná zodpovednosť oprávnenej za zastavenie exekúcie, ktorá by podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku odôvodňovala jej povinnosť znášať trovy exekúcie. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. IV. ÚS 297/2010 z 31. augusta 2010, v ktorom bol vyslovený právny názor, že súdny exekútor musí znášať riziko, že nie vo všetkých prípadoch dosiahne uspokojenie svojich zákonných nárokov, ktoré je do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie.

Krajský súd v Košiciach, na odvolanie súdneho exekútora čo do výroku o trovách exekúcie, uznesením z 28. novembra 2011 sp. zn. 8 CoE 19/2011 uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutom výroku o nepriznaní náhrady trov exekúcie súdnemu exekútorovi potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Bol toho názoru, že súd prvého stupňa o trovách exekúcie rozhodol vecne správne a v plnom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením, na ktoré poukázal. Zhodne s prvostupňovým súdom mal za to, že v danom prípade aplikácia § 203 ods. 1 Exekučného poriadku pre rozhodovanie o trovách exekúcie neprichádza do úvahy, nakoľko zo spisu nemožno vyvodiť zavinenie oprávnenej na zastavení exekúcie. Oprávnená nemohla ovplyvniť ani postup súdneho exekútora v exekučnom konaní, ani dĺžku trvania tohto postupu. Do úvahy neprichádza ani aplikácia § 203 ods. 2 Exekučného poriadku, keďže k zastaveniu exekúcie nedošlo z dôvodu, že majetok povinného nepostačuje ani na úhradu trov exekúcie; exekúcia bola zastavená v dôsledku zániku povinnej bez právneho nástupníctva, ktorá tým stratila spôsobilosť byť účastníkom konania. Aj keď vydaniu rozhodnutia o zrušení spoločnosti bez likvidácie podľa § 68 ods. 6 Obchodného zákonníka predchádza zistenie, že táto nemá žiaden obchodný majetok, toto zistenie nebolo výsledkom činnosti súdneho exekútora ale registrového súdu. Odvolací súd poznamenal, že od doručenia poverenia súdneho exekútora na vykonanie exekúcie do dňa výmazu povinnej z obchodného registra, mal súdny exekútor dostatok času, aby zistil nemajetnosť povinnej a podal o tom správu oprávnenej, resp. súdu návrh na zastavenie exekúcie. Odvolací súd poukázal na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Taktiež poukázal aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. júna 2011 č. 23360/08 a č. 31303/08 (Karol Mihal proti Slovenskej republike), podľa ktorého súdny exekútor pri výkone svojej profesie požíva výhody z dôvodu exkluzivity exekútora pri výkone súdnych rozhodnutí, preto skutočnosť, že mu v konečnom dôsledku nebude priznané právo na náhradu trov exekúcie, nie je neprimerané a nepredstavuje nútenú prácu. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu súdneho exekútora napadol uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o trovách exekúcie a potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“) mimoriadnym dovolaním, v ktorom navrhol tieto rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Uviedol, že súdy nesprávne stanovili dôvod zastavenia exekučného konania. V prípade, ak povinný zanikne bez právneho nástupcu a bez likvidácie, exekučné konanie sa zastaví z dôvodu, že majetok povinného nepostačuje ani na úhradu trov exekúcie (§ 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku) a nie podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku ako to ustálili súdy nižších stupňov. V prejednávanej veci súd šetrením zistil, že povinná bola zrušená bez likvidácie, nakoľko nemá žiadny obchodný majetok, ktorý by postačoval na náhradu primeraných výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora. Zániku povinnej a strate jej spôsobilosti na právne úkony teda predchádzala skutočnosť, že dlžník je nemajetný a preto práve nedostatok majetku bol v príčinnej súvislosti s jej zánikom. Vzhľadom na tento dôvod zrušenia povinnej a jej vymazanie z obchodného registra súdy mali pri zastavení exekúcie postupovať podľa § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku a následne pri stanovení náhrady trov exekúcie aplikovať § 203 ods. 2 vetu prvú Exekučného poriadku a priznať súdnemu exekútorovi nárok na náhradu trov exekúcie od oprávnenej.

Oprávnená sa k podanému mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia súdov v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za

následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatorne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ § 237 O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdov, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným). Existenciu týchto väd generálny prokurátor nenamietal a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je namietaná, je procesná vada, ktorá, na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Medzi také vady patrí napríklad skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového základu, než súd prvého stupňa bez toho, aby postupoval podľa § 213 ods. 3 O.s.p. a pod. Výskyt takejto vady nebol v mimoriadnom dovolaní namietaný a dovolací súd ju ani nezistil.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté uznesenia súdov nižšieho stupňa o trovách exekúcie spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 196 Exekučného poriadku za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Ak je exekútor platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa osobitného zákona, zvyšuje sa jeho odmena o daň z pridanej hodnoty.

Náklady podľa § 196 uhrádza povinný (§ 197 ods. 1 Exekučného poriadku).

Podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie.

Ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, znáša ich oprávnený. To neplatí, ak ide o vykonanie exekúcie na vymożenie pohľadávky na výživnom. V takomto prípade znáša trovy exekúcie súd; súd nemá právo na náhradu trov exekúcie, ktoré platil (§ 203 ods. 2 Exekučného poriadku).

Exekučný poriadok pripúšťa výnimky zo zásady, podľa ktorej trovy exekúcie uhrádza povinný (§ 197 ods. 1 Exekučného poriadku). Oprávnený spravídla znáša trovy exekúcie podľa princípu zavinenia a princípu voľnej úvahy súdu. Okrem toho, oprávnený musí uhradiť trovy exekúcie, aj keď zastavenie exekúcie nezavinil a nemohol ho predvídať, ak k zastaveniu došlo z dôvodu, že majetok povinného

nestačil ani na úhradu trov exekúcie.

S dôvodom vytýkaným napadnutým rozhodnutiam generálnym prokurátorom treba súhlasiť, pretože sudy nižších stupňov nevenovali pozornosť tomu, z akého dôvodu došlo ex offio k výmazu povinnej z obchodného registra, ktorá skutočnosť má dopad na dôvod zastavenia exekúcie v zmysle § 57 Exekučného poriadku a následne aj na rozhodnutie o trovách exekúcie. Ak totiž dôvod zastavenia exekúcie spočíva v dôvode uvedenom v § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku, o trovách exekúcie treba rozhodnúť podľa § 203 ods. 2 Exekučného poriadku, v ktorom prípade musí uhradiť trovy exekúcie oprávnený.

Pokiaľ existujúci právny poriadok nemá výslovné ustanovenie plne zodpovedajúce danému skutkovému stavu alebo procesnej situácii, treba takýto skutkový stav alebo procesnú situáciu kvalifikovať ako právnu skutočnosť rovnocennú iným právnym skutočnostiam, ktorým plne zodpovedá určité výslovné ustanovenie právneho poriadku. Uvedenú právnu skutočnosť treba potom podriaďiť určitému ustanoveniu zákona za použitia zásad analógie.

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že v prípade, ak povinný bol zrušený bez likvidácie z dôvodu, že nemá obchodný majetok, ktorý by postačoval na náhradu primeraných výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora, prichádza na základe analógie procesného práva do úvahy zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, a nie podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku z dôvodu existencie iného dôvodu, pre ktorý nemožno exekúciu vykonať. Právne závery súdov nižších stupňov, ktorými ustálili dôvod zastavenia exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, hoci povinná zanikla výmazom z obchodného registra z dôvodu, že nemala obchodný majetok, treba považovať za vecne nesprávne. Preto aj ich rozhodnutie o trovách exekúcie nemožno považovať za správne. Rovnaký právny záver prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky aj vo svojich rozhodnutiach sp. zn. 4 M Cdo 14/2006 zo dňa 29. marca 2007 a sp. zn. 3 M Cdo 10/2011 zo dňa 24. novembra 2011.

Keďže sudy nižších stupňov založili svoje rozhodnutia na právnych záveroch, ktoré nepovažuje dovolací súd za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o trovách exekúcie a uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p. v spojitosti s § 243i ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.